

**פְּרָקִי קְרִיאָה לְסְעוּדַת מְצוּה
בְּיוֹם הָעֶצְמָאוֹת שֶׁל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל**

דוד מישלוב

חמד, תשפ"ג

יום העצמאות השבעים וחמש למדינת ישראל

© כל הזכויות שמורות לרב ד"ר דוד מישלוב, מושב חמד 5029500, טל': 03-9607156

לע"נ אאמו"ר הרב ד"ר משה בר' מאיר משלוח זצ"ל נלב"ע ד' באייר תשס"ח
לע"נ אמי מורתני הרבנית מרים בת הרב אליעזר זצ"ל נלב"ע ז' בכסלו תשע"ב

תוכן העניינים

3		מבוא
5		הנחיות לקוראים
8		פתיחה
9		הכוס הראשונה - כוס היציאה מצרה
11	1	הבטחת הארץ
12		נטילת ידים, ברכת המוציא, וסלטים
13		הכוס השנייה - כוס ההצלה
15	2	זכירת הגלות והשוואה
17	3	משואה לתקומה
17		מנה ראשונה - פרי טרי
18		הכוס השלישית - כוס הגאולה וההתחדשות
19	4	לידת מדינת ישראל ופתיחת שעריה
23	5	מלחמת העצמאות
24		סעודה חגיגית - מנה עיקרית, ברכת המזון
27		הכוס הרביעית - כוס הליקוחין
29	6	מלחמת ששת הימים ואחוד ירושלים
30	7	קול השופר - התחדשות הגוף והרוח
32	8	מלחמות ישראל
34		הכוס החמישית - כוס התקוה לגאולה שלמה
36	9	ראשית הגשמת חזון הנביאים
38	10	חמשה יסודות לקראת הגאולה השלמה
41		תפילה לשלום
41		שירת התקוה

לְכֹן הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נֶאֱמַר יי, וְלֹא יֵאמְרוּ עוֹד:
"חַי יי אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,"
כִּי אָם: "חַי יי אֲשֶׁר הֶעֱלָה וְאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת זֶרַע בֵּית
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צְפוֹנָה" ... וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם;
וַיֵּשְׁבוּ עַל-אֲדָמָתָם. (ירמ" כג, ז - ח)

לא שתיעקר יציאת מצרים ממקומה -
אלא שתהא שעבוד מלכויות עיקר ויציאת מצרים טפל לו
(ברכות יב ע"ב)
פרקי הקריאה המוגשים בזה באים לבטא את הכרתנו בנסים הגדולים
שעשה לנו האלוהים בתקופתנו הגדולה בכלל, ובנס הגדול שעשה לנו
ביום העצמאות, ה' באייר תש"ח, בפרט. אנו מכירים טובה לקדוש ברוך
הוא על שהגדיל חסדו עמנו ונתן חלקנו בין החיים בארץ ישראל בימי
ראשית צמיחת גאולתנו. יציאת מצרים לא תיעקר ממקומה לעולם - אך
מן הראוי שתחילת הקץ של גלותנו הארוכה והמרה ביותר תזכה למקום
של כבוד בתודעתנו.

זה עשרות שנים שרבים מבקשים דרך להביע את הכרתם בערך היהודי
הרוחני של התקופה הזאת ושל היום הזה. הם רוצים לתת לימים אלה
את מקומם הראוי בין הימים המצוינים של עם ישראל, שהם בעלי תוכן
רוחני ייחודי; הם רוצים להעביר לבניהם ולבנותיהם את ההתרגשות,
ההתפעלות וההתלהבות שליוו את ימיה הראשונים של מדינת ישראל.
אולם מבוכת הדור, טרדות הזמן, והשגרה השוחקת היו בעוכרנו.
בשנים האחרונות הלכו והתבססו בבתי כנסת רבים בישראל, וכבר הפכו
לשגרה, סדרי תפילה מיוחדים ליום זה, אשר הוכנו על ידי הרבנות
הראשית לישראל. אולם המשמעות הרוחנית הייחודית של תפילות אלו
לא מורגשת דיה מחוץ לכותלי בתי הכנסת. רוב העם מציין את היום
בפיקניקים ובטיולים, באירועי ספורט וחברה, ובצפייה בטלוויזיה ומגוון

דרכי תקשורת דיגיטליים. יום חג כזה לכלל ישראל, ללא איסורי מלאכה, דבר גדול הוא – אך יש מקום להעשירו בתוכן רוחני. פרקי קריאה אלו יכולים לשמש מסגרת הן לסעודה ציבורית והן לסעודה משפחתית.

יסוד פרקי קריאה אלה בהצעה מקורית של הרה"ג הרב שלמה גורן זצ"ל, שהוכנה לכבוד יום העצמאות השלושים של מדינת ישראל, שעה שהרב גורן שימש כרב הראשי לישראל. לשאלתי הטלפונית, השיב שהמקור שכתב בעברית אינו מצוי תחת ידו (הוא נמצא אחרי מותו). ההצעה לא פורסמה בעברית, אך עובדה ע"י וועדת רבנים בניהולו של הרב יוסף לוקשטיין זצ"ל, ופורסמה באנגלית ע"י המגבית היהודית המאוחדת בארה"ב. על היסוד ההוא הכנתי בעברית את הפרקים האלה עבור משפחתי, לקראת יום העצמאות הארבעים של מדינת ישראל.

פרקי הקריאה נערכו ברוח דבריו של הרה"ג הרב שאול ישראלי זצ"ל, שכתב שעד שלא יקבעו חכמי ימינו ה"ו את ערכם הנצחי של אירועי ימינו וכיצד לצייןם, שיש לעם לנהוג בו "מאליהם, מתוך שחזו והרגישו את גודל הנס" (הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, בעריכת נחום רקובר, עמ' פד). אכן, אין לחדש חיובים הלכתיים אלא על ידי קביעת גדולי חכמינו, אך אם לא נפעל כלל, נחטא ח"ו במידה השפלה של כפיית טובה.

אני מקווה שפרקים אלה ימצאו חן בעיני בני עמי ושיביאו להם תועלת רוחנית. הם צמחו מתוך ניסיון להגביר בלבי ובלבותיהם של בני משפחתי את ההכרה ביד ה' שבאירועי תקופתנו הגדולה. תודה לעדינה, לתמר, ליאיר ושפרה, לעלי, ליעל ולנילי, לאחי מורי הרב ד"ר אפרים זאב משלוח, לאפרת כץ, לבתיה נזרי (רודמן), לפרופ' יהודה פרידלנדר, ליהושפט הראל, ולגב' מרים ארן, עבור הערותיהם והצעותיהם המועילות; כולם יעמדו על הברכה!

הנחיות לקוראים

מטרת פרקי הקריאה ונושאים

פרקי הקריאה מוגשים לכם בתקווה שיעשירו את חווייתכם הרוחנית של יום העצמאות. מטרתם להוסיף ממד ערכי-דתי לשאר הדרכים שבהן אנו מציינים את יום העצמאות. לא בבית הכנסת בלבד יש לציין ממד זה, אלא אף בחיק המשפחה ובקהילה.

בפרקי הקריאה אנו מזכירים את הימים הקשים שלפני הקמת המדינה, וכן את הדורות הרבים והארוכים של חשכת גלות שקדמו לתקופתנו. אנו מציינים את השמחה והניצחונות שליוו את הקמת מדינת ישראל, ואת האתגרים, הנפילות וההצלחות המלווים אותנו עד היום הזה. אנו מכירים בהשגחת הבורא יתברך המאירה מתוך האירועים ההיסטוריים האלו; אנו מודים לו על שזיכה אותנו בנטילת חלק במימוש של הבטחות שאבותינו ואמותינו יכלו רק לחלום עליהם במשך דורות רבים. אנו תקווה שבעזרת קריאה זו נבהיר לדור הצעיר את משמעותה של מדינת ישראל לנו, וכן נזכיר אותה לעצמנו. בזכות זאת, אנו תפילה שנזכה לחזות ביחד בהמשך צמיחת גאולתנו, עד לגאולה השלמה, בב"א.

זמן קריאת פרקי הקריאה

אין לפרקי הקריאה ולסעודה דפוסים קבועים, כי רצוי שישתלבו בצורה נוחה בסדר יומכם. אפשר לערוך את הסעודה ביום העצמאות בערב, בבוקר או בצהריים. אפשר גם לחלק את פרקי הקריאה לסעודה אחת בערב וסעודה שניה ביום. אפשר לערוך אותה בשעת טיול בחיק הטבע. אמנם הפרקים מיועדים לקריאה בסעודה שביום העצמאות עצמו, אך אם יום העצמאות מלא וגדוש בפעילויות קהילתיות או משפחתיות,

אפשר גם לקרא את הפרקים באחת מסעודות השבת, בשבת שלפני יום העצמאות או בשבת שלאחריו. בכל מקרה, מומלץ לתכנן מראש את שעת הקריאה בתאום עם כל בני המשפחה, כדי שהיא תהיה חוויה נעימה לכולם.

הסעודה שבסדר הקריאה

פרקי הקריאה מיועדים לקריאה בשילוב עם סעודה חגיגית בחוג המשפחה, ידידים, מוסד חינוכי או קהילה. הדלקת עשרה נרות ושתית חמש כוסות הן הציר המרכזי שבנוי עליו סדר הקריאה. לכן יש להכין עשרה נרות (אם היא אינה נערכת בשבת) ויין או מיץ ענבים לשתית חמש כוסות.

כמו כן, יש לברך המוציא על חלה מיוחדת ליום שמחה, ולטבול את הלחם בדבש. אפשר להכין סעודה חלבית. הכל ייעשה לכבודה של ארץ ישראל, כמו שנאמר: "ארץ זבת חלב ודבש" (דברים ו, ג, ועוד), ולכבוד תורת ארץ ישראל, כמו שנאמר: "דבש וחלב תחת לשונך" (שה"ש ד, יא). במטרה להקל על משתתפים רעבים ועל ילדים המצפים לאוכל, פוזרו קטעי הקריאה בין חלקי הסעודה השונים. ואולם, רצוי שגם האחראים על הגשת האוכל יוכלו להשתתף בקריאה, בלי המתח העלול ללוות אותם כאשר הם צריכים לדאוג לשמירה על אוכל חם להגשה ברגע המתאים. לכן מומלץ שבפתיחת הקריאה השולחן יהיה ערוך, ועליה החלה המיוחדת והפיתות לברכת המוציא, וסלטים, כי אלה יאכלו אחרי המחזור הראשון של קטעי קריאה. כמו כן יש להכין מראש פרי טרי מפרי העונה, כמו מלון, או סלט פירות וכדומה. הוא ישמש מנה ראשונה שאפשר יהיה להגישה בלי טרדה מיוחדת, בסוף המחזור השני של קטעי הקריאה. המנה העיקרית תוגש בסוף המחזור השלישי של קטעי הקריאה.

משך זמן הקריאה וחלוקת תפקידים בקריאה

קריאת כל הפרקים, בקצב מתון, תימשך כשעה וחצי עד שעתיים. אם יתברר שזמן זה הוא ארוך מדי, במיוחד בשביל ילדים קטנים, אפשר לדלג על שלשה קטעים מסומנים. יש לעודד את מעורבותם של כל המשתתפים בקריאה, מכל דורות הנוכחים, ואת השלמת קטעי הקריאה הפורמליים על ידי סיפור חוויותיהם האישיות שחוו בהקשר לקטעי הקריאה השונים. במיוחד חשוב לאפשר לצעירים לשמוע את שעבר על הוריהם או על הורי הוריהם בעלייתם לישראל, בהתיישבותם בארץ, או במלחמות ישראל. כמו כן רצוי לשתף בסעודה שכנים או מכרים שעלו מהגולה, שיספרו אף הם על חוויית העלייה ומשמעותה להם. יש לתת את הדעת על הפעלת הילדים והצעירים במהלך הקריאה, כדי שהיא לא תיראה להם כאירוע נוסטלגי של זקנים.

חלוקת התפקידים ל"קורא/ת ראשי/ת", לקוראים ולמשתתפים אינה מחייבת. אדרבה, בסעודה משפחתית ייתכן שעדיף שפרקי הקריאה כולם ייקראו ויושרו ע"י כולם ביחד. בכל מקרה אין הכוונה שאדם אחד בלבד ישמש בתפקיד ה-"קורא", אלא שהתפקיד יועבר ממשותף למשותף מסביב לשלחן.

קישוט החדר

מומלץ לקשט את החדר במינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, בדגל מדינת ישראל, ובתמונות מנופי הארץ.

סגנון פרקי הקריאה

פרקי הקריאה ערוכים בתערובת של סגנון מקראי וסגנון עברי בן-ימינו. שזורים בהם הרבה פסוקים מהתנ"ך, במטרה להגביר את ההכרה בכך שאירועי ימינו משתזרים במסורתנו העתיקה. שאיפתנו היא ש-"הישן יתחדש, והחדש יתקדש".

פרקי הקריאה והסעודה - פתיחה

קורא/ת ראשי/ת:

- באנו ביום עצמאות זה כדי להודות לה' וכדי לשמוח יחד לפניו,
- על ראשית צמיחת גאולתנו
- על שהתחיל להוציא את עמנו מארצות גליותינו,
להציל אותנו מידי שונאינו,
לגאול אותנו,
לקחת אותנו אליו לעם,
ולהביאנו אל ארץ ישראל,
- ועל שנתן לנו את מדינת ישראל.

כל המשתתפים:

”וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִד:
בָּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם” (דברי הימים א טז, לו) -
שְׁחַיְנו וְקִיְמָנו וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה.

קורא/ת ראשי/ת: נשתה היום חמש כוסות. על כל כוס נזכיר:

את יציאת מצרים – בימים ההם,
את אירועי דורנו – בזמן הזה,
ואת תפילותינו לעתיד.

כל המשתתפים: נדליק היום עשרה נרות -

על הנסים, ועל הנפלאות, ועל הגבורות,
ועל התשועות ועל המלחמות
שעשית לאבותינו ולנו -
בימים ההם, בזמן הזה.

כוס היציאה מצרה

הכוס הראשונה - כוס היציאה מצרה

(מוזגים כוס יין או מיץ ענבים לכל המשתתפים, כולם מרימים הכוס, וקוראים ביחד, בעמידה):

מָה אָשִׁיב לַיְיָ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי?

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשָׂם יְיָ אֶקְרָא ...

זָכַר לִי־צִיֵּאת מִצָּרִים,

וְזָכַר לִי־צִיֵּאתֵנוּ, וְלִי־צִיֵּאת אֲבוֹתֵינוּ,

מִצָּרוֹת וּמִמִּצָּרִים בְּאַרְצוֹת גְּלוּיֹתֵינוּ,

אָנָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ -

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה,

העומדים בין בים ובין ביבשה,

המקום ירחם עליהם,

ויוציאם מצרה לרְחוּחַה, ומאֲפֵלָה לאורה, ומשעבוד לגאולה,

לחיים טובים ולשלום בארץ ישראל.

(יושבים ומברכים. בברכת "בורא פרי הגפן" מתכוונים לכל השתייה שעד לברכת המזון)

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מְלֶכֶד הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

(שותים רוב כוס, בשמחה על יציאתנו ויציאת אבותינו ממצרים ומשאר ארצות גלותנו.)

נר ראשון - הבטחת הארץ

(כולם אומרים): נדליק נר ראשון, זכר להבטחת הארץ. (משתתף אחד מדליק נר)

המשתתפים: בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא.

בכל דור ודור עמדנו בסכנת ניתוק מעברנו ומעתידנו.

בארצות רבות רדפו אותנו, בגלל דבקותנו באלהינו, בתורתנו, ובעמנו.

בארצות אחרות הציעו לנו מכל טוב, אם רק נשכח את כל המייחד אותנו.

אך הקדוש ברוך הוא חרט על לוח לבנו את נַאֲמָנוּתֵנוּ לוֹ וּלְתוֹרָתוֹ, וּלְעַמָּנוּ,

למען קיים את הברית שכרת עם אבותינו,

כמו שנאמר: "זָכֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבַר צִוְיָה לְאֵלֶיךָ דוֹר:

אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק, וַיַּעֲמִדָהּ לְיַעֲקֹב לְחוּק, לְיִשְׂרָאֵל

בְּרִית עוֹלָם, לְאֵמוּר: לֵךְ אֶתָּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, חֶבְל נַחֲלַתְכֶם." (תהלי' קה, ח-יא)

תמיד ידענו שרק בארץ ישראל, בהיותנו בני-חורין בה,

נתברך, ונביא ברכה לכל עמי תבל.

קורא/ת:

וכן הבטיח ה' יתברך לאברהם אוהבו:

"לֵךְ-לֵךְ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלְדֹתֶיךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אָרָאךָ.

וְאָעִשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדְּלָהּ שְׁמֶךָ - וְהָיָה בְרָכָה." (בראשית יב, א-ב)

קורא/ת:

ובהגיע אברהם וביתו אל הארץ אשר הראה לו ה', נאמר:

"וַיֵּי אָמַר אֶל אַבְרָם, אַחֲרֵי הַפָּרֶד לוֹט מֵעַמּוֹ:

שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה שָׂם, צְפוּנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וְיָמָה;

כִּי אֵת כָּל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה רוֹאֶה - לֵךְ אֶתְּנֶנָּה, וּלְזִרְעֶךָ עַד עוֹלָם."

(בראשית יג, יד-טו)

קורא/ת ראשי/ת: בכל דור ודור שמרו אבותינו ואמותינו אמונים לארץ ישראל, ובזכותם חזרנו אליה אחרי גלות כה ארוכה.
ובכן, ביום העצמאות הזה נספר בשבחה של הארץ:

קורא/ת:

"כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִבִּיאַד אֶל אֶרֶץ טוֹבָה, אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם,
עֵינֹת וּתְהוֹמוֹת יוֹצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר,
אֶרֶץ חֹטָה וּשְׁעוֹרָה וְגִפֹן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וּדְבַשׁ,
אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, לֹא תִחָסֵר כָּל בָּהּ." (דברים ח, ט)
המשתתפים: "אֶרֶץ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ, תְּמִיד עֵינֵי יִי אֱלֹהֶיךָ בָּהּ,
מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה." (דברים יא, יב)

שירה: "אֶרֶץ זִבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ." (דברים ו, ג; יא, ט; ועוד)

כל המשתתפים: מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
עַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ וְשֶׁהוֹצַאתָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ מֵאֲרָצוֹת גְּלוּיֹתֵינוּ,
וְהִבָּאתָנוּ לְשִׁמּוּחַ לִפְנֵיךָ בְּאֲרָצְךָ,
כּוֹלְנוּ יַחַד - אֱלֹהֵינוּ שְׁנוֹלְדוּ בְּגִלּוֹת וּזְכוּ לְעִלּוֹת מֵתוֹכָהּ,
עִם אֱלֹהֵינוּ שֶׁזָּכּוּ לְהִיוֹלָד בְּאֲרָץ יִשְׂרָאֵל.
שירה: "הִנֵּה מָה טוֹב וְמָה נְעִים שְׁבֵת אַחִים גַּם יַחַד" (תהלים קלג, א).

נטילת ידים, ברכת המוציא, ואכילת סלטים

(שומרים פרוסות חלה לטבילה בדבש ואמירת "יהי רצון" לפני אכילת המנה עיקרית,
אחרי קטעי הקריאה של הכוס השלישית.)

בשעת האכילה הזאת יש להזמין את אחד המשתתפים, שעלה מן הגלות לישראל,
לספר על עלייתו.

כוס ההצלה

הכוס השניה - כוס ההצלה

(מוזגים כוס יין או מיץ ענבים לכל המשתתפים, כולם מרימים הכוס, וקוראים ביחד, בעמידה:)

מָה אֲשִׁיב לִי כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי?
כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשָׂם יְיָ אֶקְרָא ...

זְכֹר להצלתנו מעבדות מצרים,
וזכר לקבלתנו את התורה, מקור החירות,
וְזָכֹר להצלתנו ולהצלת אבותינו, מעבדות הגוף והרוח.
אָנָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ –

הצילנו נא מכף כל אויבינו,

פְּלִטְנו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה,
הַצַּל נפשותינו מן השעות הרעות,
חֲזֵן אותנו לפליטת עולמים,
וקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ, חברים כל ישראל.
(יושבים ושותים רוב כוס שניה, בשמחה על הצלת ה' אותנו מיד אויבנו.)

נר שני - זכירת הגלות והשואה

(כולם אומרים): נדליק נר שני, זכר לגלות ולשואה. (משתתף אחד מדליק נר)

קוראת/ראשית:

ביום עצמאות זה אנו מציינים את פתיחת התקופה השלישית,
מבין שלושה עידנים בתולדות עם ישראל.
בתורתנו ובנביאים נחזו שלושה בתי מקדש:

המשתתפים:

הבית הראשון נבנה בימי שלמה המלך, ועמד על מכונו עד לגלות בבל.
הבית השני נוסד בימי עזרא ונחמיה, הורחב בימי הורדוס,
ונחרב ע"י לגיוני רומא.
הבית השלישי נחזו על ידי הנביא יחזקאל.

קוראת/ראשית:

בעוונותינו ובעוונות אבותינו, חרב פעמיים בית מקדשנו - מקום שכינת
אלהינו, מרכז עבודת ה' וסמלו מדור לדור - ועדיין הוא עומד בחורבנו.

המשתתפים:

עברו עלינו כמעט אלף ותשע מאות שנות גלות קשה ומרה, מלאה רדיפות,
עלילות, פוגרומים ושמד, וגירוש מארץ לארץ.
בחמש מאות וארבעים השנים האחרונות בלבד, הלמו בנו בגירוש ספרד,
בגזירות ת"ח ות"ט, בעלילות דם ובפוגרומים, וברבבות מעשי שנאה, הפלייה
לרעה, אכזריות ורצח בכל ארצות פזורינו.

בימי השואה הנוראה של שנות ת"ש - תש"ה, תש כוחו של הקדוש ברוך
הוא, כביכול. הסתיר פניו מאיתנו, כמו שכתוב: "ואנכי הסתר אסתיר פני
ביום ההוא" (דברים לא, יח). באו עלינו כל הקללות - הכתובות בתורה ושאינן

כתובות בתורה - עד שהיינו משוגעים למראה עינינו ולמשמע אוזנינו: שש מאות ריבוא יהודים - זקנים וזקנות, גברים, נשים וטף עָנוּ ונרצחו בידי הנאצים הארורים ושותפיהם ימ"ש. הם כיוונו את מכונות הרצח גם אל עבר עם ישראל היושב בכל ארצות הים התיכון, ואף אל עבר איי אנגליה ושאר איי הים.

קורא/ת:

"יום עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא, יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה, יוֹם שׁוֹאָה וּמְשׁוֹאָה, יוֹם חֲשֵׁךְ וְאֶפְלָה וּלְחֶמֶם כְּגִלְלִים, יוֹם עָנָן וְעָרְפָּל." (צפניה א, טו)

המשתתפים:

לזכר כל אלה שמסרו נפשם על קידוש שם ה' יתברך במרוצת כל הדורות, ולזיכרון נצח לאבותינו ולאמותינו, לאחינו ולאחיותינו שנרצחו במלחמת הנאצים - ימח שמם - נגד עם ה', חייבים אנו בכל דור ודור לראות את עצמנו כאילו אנחנו ניצלנו ממוות אכזרי. כל אחד מאיתנו הוא חוליה בשרשרת החיים היהודיים – שתימשך לנצח.

שירה:

עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה.

שירה:

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואע"פ שיתמהמה, עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא.

נר שלישי - משואה לתקומה

(כולם אומרים): נדליק נר שלישי, זכר לתפנית משואה לתקומה. (אחד מדליק נר)

קורא/ת ראשי/ת: אחרי האסון הגדול ביותר שפקד אותנו באחרית הימים, שוב עלה עמנו על הדרך משואה לתקומה.

שיר: בְּרַגַע קֶטָן עֲזַבְתִּיךָ; וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבְּצֶךָ! (ישעיהו נד, ז)

קורא/ת ראשי/ת:

שלש שנים אחרי השואה הנוראה,

בעוד רודפים, מענים ורוצחים יהודים בארצות אירופה ובארצות האיסלאם,

רְפָא ה' את שְׁכַר בַּת-עֲמוֹ, והשיב את שארית עמו לחיים בארץ ישראל,

לקיים את דברו ביד נביאו:

קורא/ת:

"וַיִּסְכַּף פְּלִיטַת בַּיִת יְהוָה הַנְּשֹׂאֶרָה שְׂרֵשׁ לְמַטָּה, וְעָשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה;

כִּי מִירוּשָׁלַיִם תֵּצֵא שְׂאֲרִית, וּפְלִיטָה מֵהַר צִיּוֹן, קִנְיָת יְיָ צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹאת."

(ישעיהו לז, לא - לב)

מנה ראשונה - פרי טרי

(בשעת האכילה יש להזמין אחד המשתתפים ששמע את הכרזת המדינה, לספר על החוויה.)

כוס הגאולה

הכוס השלישית - כוס הגאולה וההתחדשות

(מוזגים כוס יין או מיץ ענבים לכל המשתתפים, כולם מרימים הכוס, וקוראים ביחד, בעמידה):

מָה אָשִׁיב לַיְי כָּל תַּגְמוּלוֹהֵי עָלַי?
כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשָׂם יְי אֶקְרָא ...

זכר לגאולתנו ולגאולת אבותינו ממצרים,
כאות לשמחתנו על הופעת ראשית צמיחת גאולתנו,
אָנָּה, יְי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
הַגִּיעֵנוּ לְגְאוּלָּה שְׁלֵמָה שְׁאֵנוּ מֵיִחֻלִּים לֵה זֶה קְרוֹב לְאַלְפֵיִם
שְׁנָה,
וַיְקוּיִם בְּנו הַכְּתוּב:

”וְשָׁב וּקְבַצְךָ מְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יְי אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה ...
וּמֵל יְי אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבַבְךָ וְאֶת לְבַב זָרְעֶךָ,
לְאַהֲבָה אֶת יְי אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לְבַבְךָ וּבְכֹל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ ...
כִּי יָשׁוּב יְי לְשׁוֹשׁ עֲלֶיךָ לְטוֹב, כְּאֲשֶׁר שָׁשׂ עַל אֲבוֹתֶיךָ.”
(דברים ל, ג - ו - ט)

(יושבים ומניחים את הכוסות במקומותיהן, ולא שותים מהן.)

אחד הצעירים שבחבורה שואל):

למה לא שתינו את הכוס השלישית? הרי את שאר הכוסות שתינו מיד?
קורא/ת ראשית/ת:

אל תירא, אל תדאג - עוד נשתה גם מהכוס השלישית.
זאת כוס הגאולה, וגאולתנו לא שלמה עדיין.
גאולתנו באה בשלבים, בצעדים קטנים, ולאט.

אנחנו יושבים פה, בארץ ישראל, ברוך ה' -
אך רבים מאד בני ישראל עדיין יושבים בגלות.
אנו שמחים פה היום לפני ה' -
אך אויבנו עדיין מתכננים מזימות נגדנו,
ואין איתנו יודע אילו מאבקים צפויים לנו בעתיד - ישמרנו ה'!
מדינת ישראל חזקה -
אך עדיין דרושה לה התחזקות רוחנית.
הדרך לגאולה שלמה עדיין לפנינו.
את כוס הגאולה נשתה רק מאוחר יותר.
נדבר קודם על שאירע לנו ביום העצמאות הראשון, ומאז עד היום.
(את הכוס השלישית יש לשתות בסעודה, או בתור כוס של ברכת המזון בסוף הסעודה.)

נר רביעי - לידת מדינת ישראל ופתיחת שעריה

(כולם אומרים): נדליק נר רביעי, זכר ללידת מדינת ישראל. (אחד מדליק נר)

קורא/ת ראשי/ת:

ביום עצמאות זה נספר על הנפלאות והגבורות של לידת מדינת ישראל, ועל חידוש חירותו של עמנו בארצנו.

קורא/ת: בשנת תש"ח - כאלף ושמונה מאות ושמונים שנה אחרי חורבן בית מקדשנו השני שבירושלים עיר הקודש ...

המשתתפים: הכירו המדינות - חברי ארגון האומות המאוחדות – כי לעם היהודי זכות לחזור לרשת את ארץ אבותיו, לייסד לו בה מחדש מדינה יהודית עצמאית.

עם הכרזה זו הותרה סופית שבועתנו העתיקה "שלא לעלות בחומה" – שלא להשתלט על ארץ ישראל בהמוני עם ובכוח, שלא ברצון אומות העולם.

קורא/ת:

וביום ששי, ה' באייר, היום המיועד הגדול, התכנסו ראשי הישוב היהודי החדש בישראל, בעיר היהודית הראשונה בימינו, תל-אביב. לבשה אותם רוח אומץ, גבורה ודעת מאת ה', והכריזו על הקמת הממשלה היהודית העצמאית הראשונה בארץ ישראל מאז ימי רבי עקיבא ושמעון בר-כוכבא:

המשתתפים:

"לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם,

נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית,

ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל,

ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית,

ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות,

אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל,

היא מדינת ישראל."

קורא/ת:

וחתמו על מעשה ההתחדשות הגדולה הוא בביטוי של אמונה נצחית:

המשתתפים:

"מתוך בטחון בצור ישראל,
הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על הכרזה זו,
במושב מועצת המדינה הזמנית,
על אדמת המולדת, בעיר תל-אביב,
היום הזה, ערב שבת ה' אייר תש"ח, 14 במאי 1948."

קורא/ת ראשי/ת: זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ, נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ! (תהלים קיח, כד)

המשתתפים: זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ, נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ!

קורא/ת: וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר:

המשתתפים: "לְיִהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשִׁשׁוֹן וְיִקָּר.

וּבְכֹל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכֹל עִיר וְעִיר,

מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מְגִיעַ,

שִׂמְחָה וְשִׁשׁוֹן לְיִהוּדִים, מִשְׁתָּה וְיוֹם-טוֹב." (אסתר ח, טז-יז)

קורא/ת ראשי/ת:

מיד עם ההכרזה נפתחו לרווחה שערי המדינה, ונהרו אליה עשרות רבבות יהודים שיצאו מגיא ההריגה שבארצות אירופה, ועשרות רבבות יהודים שיצאו מעיראק ומבבל, מצפון אפריקה ומתימן, ויהודים משאר ארצות תבל, ששמרו בלבם נאמנות נצחית לארץ ישראל, ויצאו מארצותיהם, ממולדותיהם, ומבתי אבותיהם אל ארץ ישראל.

שירה: עם ישראל חי.

נר חמישי - מלחמת העצמאות

(כולם אומרים): נדליק נר חמישי, זכר למלחמת העצמאות. (משתתף מדליק נר)

קוראת ראשי/ת:

טרם עזבו הכוחות הבריטיים את הארץ,
שכנינו הערבים התייעצו והערימו סוד על עם ה',
כוחות צבא של שבע ממדינות ערב פלשו אל גבולות ישראל,
הקימו מצור על ירושלים ותקפו ממזרח ומדרום, מצפון וממערב.

המשתתפים:

כל איש בישראל קם והתייצב,
מוכן למסור את נפשו להגנת עמו וארצו.
מוקפים כוחות אויבים המונים פי עשר מהם,
השיבו צריהם אחור וְשָׁחֲרָרוּ את ארץ ישראל מיד עריצים.
מודים אנחנו לך, יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
על שמסרת רבים ביד מעטים, גיבורים ביד חלשים,
ושונאים אכזריים ביד בני עמך הרחמנים.
לעמך ישראל עשית תשועה גדולה,
בהשיבך אלינו ריבונות ישראלית בארצנו
בפעם השלישית, בהקמת מדינת ישראל.

קוראת ראשי/ת:

בערב יום שמחתנו על עצמאות ישראל בארצנו,
זכרנו את גיבורינו הקדושים,
שנפלו במלחמת העצמאות של מדינת ישראל.

סעודה חגיגית

(בתחילת הסעודה שותים רוב כוס מהכוס השלישית, בשמחה ובלב טוב על ראשית צמיחת גאולתנו, ועל כל הטוב אשר גמל ה' לנו. אפשר גם לשמור הכוס לברכת המזון.)

(יקחו מפרוסות החלה שנשמרו מברכת המוציא, טובלים בדבש ואוכלים ואומרים ביחד):

יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו,
שתמתיק את כל המרירות שבחינו,
שתביא את כל ישראל לארצנו - ארץ זבת חלב ודבש,
ושתשלים את התחלת גאולתנו במהרה בימינו, אמן.

(אחרי הסעודה שרים שיר המעלות, מזמנים על כוס יין, ומברכים ברכת המזון.
כוללים בסוף ברכת המזון גם את התפילות דלהלן.)

שִׁיר הַמַּעְלוֹת: בְּשׁוּב יי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵייוֹנוּ כְּחֻלְמִים. אֲזַי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ
וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. אֲזַי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם: הֲגִדִיל יי לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. הֲגִדִיל יי לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ, הֵייוֹנוּ שְׂמִיחִים. שׁוּבָה יי אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנֹגֵב. הִזְרְעִים בְּדַמְעָה,
בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. הַלֹּחֵף יִלָּךְ וּבִכָּה נִשְׂא מִשָּׁךְ הִזְרַע, בֹּא יְבֵא בְרִנָּה נִשְׂא אֱלֹמָתֵינוּ.

(שִׁלְשָׁה שְׁאֲכָלוּ כְּאֶחָד חִיבִין לְזַמֵּן; הַמְזַמֵּן פּוֹתֵחַ): רְבוּתֵי, נְבָרְךָ

(הַמְסַבֵּים עוֹנִים): יְהִי שֵׁם יי מְבָרְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

(הַמְזַמֵּן אוֹמֵר): בְּרִשׁוֹת מְרִנָּה וְרִבְנוֹתֵי, נְבָרְךָ (אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ.

(הַמְסַבֵּים עוֹנִים): בְּרוּךְ (אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטְוֵבוֹ חֵייוֹנוּ

(הַמְזַמֵּן חוֹזֵר וְאוֹמֵר): בְּרוּךְ (אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטְוֵבוֹ חֵייוֹנוּ

(פּלם אומרים): ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הזן את העולם פלו בטובו בחן בחסד וברחמים הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול, כי הוא אל זן ומפריס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא. ברוך אתה יי הזן את הכל.

נודה לך יי אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדתנו, ועל חקיך שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה זן ומפריס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה: ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך, יתברך שמו בפי כל חי תמיד לעולם ועד: ככתוב, ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה יי על הארץ ועל המזון:

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו: אלהינו אבינו, רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו, והרוח לנו יי אלהינו מהרה מפל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו, לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא גבוש ולא נפלים לעולם ועד. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי בונה ברחמי ירושלים. אמן.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, האל אבינו מלפניו אדירנו בוראנו גאלנו יוצרנו קדושו קדוש יעקב רועה רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל שבכל יום ויום הוא הטיב, הוא מטיב, הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד, לחן ולחסד ולרחמים ולרוח הצלה והצלחה, ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים וחסים ושלוש וכל טוב, ומפל טוב לעולם על יחסרנו.

הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישתבח לדור דורים, ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים, ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד. הרחמן הוא ישבור עלנו

מעל צוארנו, והוא יולייכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה, ועל שלחן זה שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב, ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות.

הרחמן הוא יברך את מדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו. הרחמן הוא יברך את חיילי צבא ההגנה לישראל, העומדים על משמר ארצנו. הרחמן הוא יושיע ויגאל את כל אחינו הנרדפים והעשוקים, בית ישראל שבחבר העמים, בסוריה, בעירן, בעיראק ובכוש, ובשאר ארצות מצוקה.

הרחמן הוא יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה ואת (אמי מורתי) בעלת הבית הזה, אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. אותנו ואת כל אשר לנו, כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מפל כל, כן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה, ונאמר, אמן.

במרום ולמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת יי, וצדקה מאלהי ישענו, ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא.
מגדיל ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם.
עשה שלום במרומו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו, אמן.
יראו את יי קדשיו, כי אין מחסור ליראיו.
קפירים רשו ורעבו, ודרשי יי לא יחסרו כל טוב.
הודו ליי כי טוב פי לעולם חסדו.
פותח את ידו, ומשביע לכל חי רצון.
ברוך הגבר אשר יבטח ביי, והיה יי מבטחו.
נער הייתי גם זקנתי, ולא ראיתי צדיק נעזב, וזרעו מבקש לחם.
יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום.

כּוֹס הַלְקוּחַיִן

הכוס הרביעית - כוס הליקוחין

(מוזגים כוס יין או מיץ ענבים לכל המשתתפים, כולם מרימים הכוס, וקוראים ביחד, בעמידה):

מָה אֲשִׁיב לַיְיָ כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי?
כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשָּׁם יְיָ אֶקְרָא ...

זכר ללקיחת יי אמתנו, כאשר הוציאנו ממצרים,
זכר לנאמנותו של יי אלהי ישראל לעמו בכל דור ודור,
אָנָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ -
שִׁים בִּלְבָנוּ אֶהְבֶּתְךָ וִירֵאתְךָ, וְנִלְךָ בְּדַרְכֶיךָ כְּמוֹ שֵׁנְאָמַר:
”וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם,

וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים,
וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְאֱמוּנָה, וַיִּדְעַתְּ אֶת יְיָ” (הושע ב, כא - כב).
(בברכת "בורא פרי הגפן" יש להתכוון גם לכוס החמישית. יושבים ומברכים):

ברוך אתה, יי אלהינו, מלך העולם, בורא פרי הגפן.

(שותים רוב כוס, בשמחה על קירבת אלוהינו ושכינתו בתוכנו.)

וּשְׂרִים: ”כֹּה אָמַר יְיָ: זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ, אֶהְבֶּת כְּלוּלוֹתַיִךְ,
לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בְּמִדְבָּר, בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה.” (ירמיהו ב, ב)
שִׁירָה: ”דוּדִי לִי וְאֲנִי לוֹ, הָרוּעָה בְּשׁוֹשָׁנִים.” (שיר השירים ב, טז)

נר שישי - מלחמת ששת הימים ואיחוד ירושלים

(כולם אומרים): נדליק נר שישי, זכר למלחמת ששת הימים. (משתתף מדליק נר)

קורא/ת ראשי/ת: עם תום מלחמת השחרור –

נשאר ירושלים שבין החומות והר הבית שבויים בידי ממלכת ירדן. אזורי ההר של יהודה ושומרון היו בידי הירדנים, סגורים בפני עם ישראל. לקראת החודש המיועד, אייר תשכ"ז, בשנה התשע-עשרה למדינת ישראל, הכביד ה' את לב ראשי מצרים. צבא מצרים הטיל מצור על מפרץ אילת, ומצרים קראה לכל מדינות ערב להילחם מלחמת חרמה נגד ישראל. סוריה וירדן נענו לקריאה והצטרפו למערכה נגד ישראל.

המשתתפים: וצבא ההגנה לישראל, חיל הגיבורים אשר לישראל,

בעזרת צור ישראל, המלך העוזר, המושיע והמגן,

השמיד את חיל האוויר של האויב ואת שריונו.

וישחרר את עיר האלוהים, ירושלים עיר קדשנו ותפארתנו,

ויאחד את כל שכונותיה ואת כל בנותיה בידי מדינת ישראל וממשלתו.

וישיבו לידינו את אדמת הקודש של הר בית ה', ואת הכותל המערבי...

את קבר רחל אמנו, ואת קברי אבותינו ואמותינו שבמערות המכפלה ...

ואת כל ערי המקרא שביהודה ושבשומרון ..

ויעלו אל רמת הגולן, ויבואו עד ראש הר חרמון...

וישיבו את כבוד ישראל כבימי קדם.

שירה: "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע - נְהִי, בְּכִי תִמְרוּרִים –

רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ; מְאֵנָה לְהִנָּחַם עַל בְּנֵיהָ, כִּי אֵינָנו.

כֹּה אָמַר יְיָ: 'מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי, וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה, כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתְךָ,'

נְאֻם יְיָ, 'וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב!'

'וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרֵיתְךָ,' נְאֻם יְיָ, 'וְשָׁבוּ בְּנִים לְגְבוּלָם!' (ירמיי' לא, טו-טז)

"הַשִּׁיבֵנו יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה, חֲדָשׁ יָמֵינוּ כְּקִדְמָם." (איכה ה, כא)

נר שביעי - קול השופר - התחדשות הגוף והרוח

(כולם אומרים): נדליק נר שביעי, לכבוד התחדשות הגוף והרוח. (אחד מדליק נר)

קוראת ראשי/ת:

שוב נשמע קול השופר מהדהד בעולם כולו,
מעל הר קדשנו ועל יד הכותל המערבי.
הוא הצית אש קודש בלב שארית בית ישראל,
ברחבי ברית המועצות ובשאר ארצות צרה ומצוקה.
יהודי הדממה חידשו את מאבקם הנואש להתאחד עם בני עמם שבציון.

קורא/ת: מאבקם נחזה בדברי הנביא:

"וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל,
וּבְאוֹר הָאוֹבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר, וְהִנָּדְחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם,
וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַיְי בְּהַר הַקֹּדֶשׁ - בִּירוּשָׁלַיִם!" (ישעיי כז, יג)

המשתתפים:

"וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף יְי שְׁנֵית יָדוֹ, לְקַנּוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ,
אֲשֶׁר יִשְׂאָר מֵאֲשׁוּר וּמִמִּצְרַיִם, וּמִפְתָּרוֹס וּמִכּוּשׁ,
וּמֵעֵילָם וּמִשְׁנַעַר, וּמִחֲמַת, וּמֵאֲנֵי הַיָּם.
וְנִשְׂא נֶס לְגוֹיִם, וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל,
וּנְפוּצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ, מֵאֲרֵבַע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ." (ישעיי יא, יא - יב)

שירה: וְקָרַב פְּזוֹרְנוֹ מִבֵּין הַגּוֹיִם, וּנְפוּצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִיַּרְכְּתֵי הָאָרֶץ.

המשתתפים:

עשרות רבבות של יהודים עלו לישראל –
ממזרח וממערב, מצפון ומדרום -
מתוך כמיהה עמוקה להשתתף בגורל עם ישראל בארץ ישראל,
לבנות בה ולהיבנות בה,
ולחדש בה את חיי ישראל השלמים על פי תורת ישראל.

קוראת ראשי/ת:

ואכן העם והארץ הולכים ונבנים, הולכים ונגאלים,
בעבודה שגרתית יומיומית של כל איש ואשה,
בבית ובשדה, במשרד ובבית החרושת, בתעשייה ובמסחר,
בבתי הספר ובישיבות, בצבא, באוניברסיטאות ובבתי החולים,
במוסדות הממשלה ובפעילות ציבורית,
ובאלפי ארגונים ועמותות לפעילויות חברה, חינוך,
מחקר, חסד, אמנות ותרבות.

קוראת:

ארבעים שנה אחרי קום המדינה נפל מסך הברזל
שהבדיל בינינו ובין יהודי ברית המועצות, הוחלף שם הממשל הכופר,
ועלו מאות אלפים,
בזרם אדיר שקיבץ אלינו רבבות נידחי עם ישראל מדי שנה.
כן עלו לישראל רבבות יהודים מגולת אתיופיה, במבצעים מרוממי רוח.

נר שמיני - מלחמות ישראל

(כולם אומרים): נדליק נר שמיני, זכר למלחמות ישראל. (משתתף אחד מדליק נר)

קורא/ת:

אך שְׁכַנוֹתֶיהָ של מדינת ישראל סירבו לקבל את תקומת ישראל.

המשתתפים:

ביום הכיפורים תשל"ד, בשנה העשרים ושבע למדינת ישראל, תקפו שוב את גבולות ישראל - מצרים מדרום וסוריה מצפון. לוחמים רבים נפלו חללים, ומבוכה רבה נפלה על ישראל. ואולם חיילי צבא ההגנה לישראל השיבו מלחמה שערה – שוב עשה לנו צור ישראל נס גדול, ויגאלנו ויושיענו מצרינו.

שירה: "לְמַנְצַח שִׁיר מְזֻמֹּר - הָרִיעוּ לִי כָּל הָאָרֶץ.

הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל!" (תהלים סו, קכא)

המשתתפים: בעקבות מלחמת יום הכיפורים,

חתמה מצרים על הסכם שלום עם ישראל -

יהי רצון מלפני ה' שלא תחזור מצרים לעולם לזירת הקרב נגד ישראל.

קורא/ת: אך טרם השלימו שונאי ישראל ושְׁכַנוֹתֶיהָ עם גאולתה.

בחורף תשנ"א, בשנת הארבעים וארבע למדינת ישראל, תקפה אותנו עיראק,

ושיגרה על ערינו שלושים ותשעה טילי "סקאד" קטלניים,

ואנו מצטופפים בחדרים אטומים מחשש להתקפה בגז רעיל.

יגן ה' עלינו, ויוציאנו מאפילה לאור גדול ביום פורים,

ולא נהרג בהפצצות אלא אחד.

קורא/ת ראשי/ת:

זה למעלה משלושים שנה מאז שממשיכים ארגוני מרצחים בניסיונותיהם לרצוח בנו ולהפיל את רוחנו, כמו שכתוב: "שועלים קטנים מחבלים קרמים, וכרמינו סמדר" (שה"ש ב, טו). כפו עלינו מלחמות ומאבקים עקובים מדם. כך היה במלחמת שלום הגליל, במבצע "דין וחשבון", במבצע "ענבי זעם", במבצע "חומת מגן", ובמבצעים נוספים רבים. כך היה בפרעות של ערביי יהודה ושומרון וחבל עזה, ובמרצחים שנשאו על גופם פצצות. יהי רצון מלפני ה' שישמור על כל יושבי ארצנו, שיאריכו ימים לשלום!

קורא/ת:

בראשית תשנ"ה חתמה ממלכת ירדן על הסכם שלום עם ישראל. יהי רצון מלפני ה' שלא תחזור אף היא לעולם לזירת הקרב נגד ישראל. קורא/ת: אך רבה המריבה בינינו על היחסים המתאימים בינינו ובין שכנינו, וכמה עלינו לשמור על אחדותנו המתחדשת!

המשתתפים: יסייע לנו ה' לשמרה ולטפחה, כי היא המפתח לתחיית עמנו! קורא/ת: בראשית תשס"א חזרו פרעות, מטעני נפץ, מכוניות תופת, מחבלים מתאבדים, פצצות מרגמה וטילים; מאז נרצחו מאות חיילים ואזרחים בכל רחבי הארץ, ורב האבל והשכול. מדינת ישראל הרסה עשרות יישובים יהודים פורחים שבחבל עזה וצפון השומרון, אך המחבלים הפכו את עזה לבסיס של טרור. מאז נלחמנו שוב במלחמת לבנון השנייה, במבצעים בעזה: "עופרת יצוקה", "עמוד ענן", ו"צוק איתן" – שבו "כיפת ברזל" שמרה עלינו מפני אלפי טילים שירו עלינו מחבלים מעזה. אנו נתונים בלחצים ובמתחים פנימיים וחיצוניים קשים מנשוא. אך לא נישבר!

המשתתפים:

ישמרנו ה' וישמור את כל חיילי צבא ההגנה לישראל!
לא יהיו עוד נפגעים ממעשי איבה, וישלים ה' את גאולתנו בקרוב!

כוס התקווה

הכוס החמישית - כוס התקווה לגאולה שלמה

(מוזגים כוס יין או מיץ ענבים לכל המשתתפים, כולם מרימים הכוס, וקוראים ביחד, בעמידה):

מָה אָשִׁיב לַיְיָ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי?
כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשָׂם יְיָ אֶקְרָא ...

זכר להבטחת יְיָ לנו בזמן יציאת מצרים,
כמו שנאמר: "וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יָדִי לְתֵת אוֹתָהּ
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, וְנָתַתִּי אוֹתָהּ לְכֶם מוֹרְשָׁה, אָנֹכִי יְיָ" (שמות ו, ח).

נשתה את הכוס זכר למאות הדורות של ישראל
ששמרו אמונים לַיְיָ, לתורתו ולארצו,

ולא איבדו מעולם את תקוותם לגאולה שלמה בארץ הקודש;
בזכותם ניתנה לנו היום הארץ הזאת, ארץ זבת חלב ודבש,
בעת שעיינינו רואות את סימני הגאולה הגלויים הראשונים,
וכמו שנאמר: "וְאֵתֶם - הָרִי יִשְׂרָאֵל, עֲנֹפְכֶם תִּתְּנוּ

וּפְרִיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל, כִּי קָרְבוּ לְבוֹא" (יחזקאל לו, ח).

אָנָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רחם נא עלינו

ועל פלטתנו בכל מקום שהם, וזכנו לגאולה שלמה בקרוב,

במהרה ובימינו, ויקוים בנו הכתוב: "וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם,

וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת, וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמְתְּכֶם;

וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם, מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר

אֶתְכֶם; וְנָתַתִּי לְכֶם לֶב חָדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶּן בְּקִרְבְּכֶם... וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר

בְּחֻקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם;

וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְוֹתֵיכֶם,

וְהִייתֶם לִי לְעָם וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה לְכֶם לְאֱלֹהִים." (יחזקאל לו, כד - כח)

(יושבים, שותים רוב כוס, בשמחה על תקוותנו לגאולה שלמה וצפייתנו לישועה)

נר תשיעי - ראשית הגשמת חזון הנביאים

(כולם אומרים): נדליק נר תשיעי, לכבוד ראשית הגשמת חזון הנביאים.

(משתתף אחד מדליק נר)

קוראת ראשית:

ביום עצמאות זה, אנו עדים לתחילת ההגשמה של חזון הנביאים. שיבת ציון וקיבוץ גלויות מתרחשים קמעא קמעא מול עינינו, כמו שהתפללנו - אנו ואבותינו - יום-יום ודור-דור:

המשתתפים (ואפשר לשיר):

"וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים,
וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בִּירְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת."

קוראת (ואפשר לשיר):

וכמו שנאמר: "קול צפיק נשאו קול, יחדו ירגנו;
כי עין בעין יראו, בשוב יי ציון." (ישעי נב, ח)
וכן קראנו: "שובה יי את שבתנו, פאפיקים בנגב" (תהלים קכו, ד) –
יש והאפיקים בנגב מתמלאים במים, ושיטפון מציף כל דבר שבדרכו,
יש והזרימה באפיקים קטן וכמעט נעלם.

המשתתפים:

וכמו שהיה בימי קדם, כך בימינו מרכזי החיים היהודיים הגדולים שבגלות - באמריקה הצפונית והדרומית, באפריקה, באירופה, באוסטרליה ובכל רחבי תבל, יצרו קשרי אהבה ומשפחה, תמיכה ורעות, עִמָּנו, היהודים המתקבצים ובאים לישראל, הבונים מחדש את חיינו הפרטיים ואת חיי כלל ישראל בארץ ישראל.

יהי רצון מלפני ה' שיעלו כל בני ישראל לארץ ישראל בקרוב, ושיתחדשו ויתקדשו חיי עם ישראל כולו בארץ אבותינו!

המשתתפים:

חזרנו לציון מארבע כנפות הארץ, לרשת את ארצנו, להפרות את אדמתנו, ליישב אותה ולשבת בתוכה, ולהגן על גבולותיה. ישבנו בה לארכה ולרחבה, בנינו את עריה, הפרחנו את שממותיה, ייסדנו מוסדות חינוך, תעשייה ומסחר; ישיבות, מרכזי מדע ותורה רבו ושגשו. מדינת ישראל הפכה למרכז לימודי היהודי העולם כולו, וכמו שנאמר:

שירה: "כי מציון תצא תורה, ודבר יי מירושלים." (ישעי' ב, ג)

המשתתפים:

לפיכך אנחנו חייבים להודות, להלל, לשבח ולפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלס, למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו: הוציאנו מעבדות לחירות, מיגון לשמחה, מאבל ליום טוב, מאפלה לאור גדול, ולקח אותנו שוב אליו לעם - ונאמר לפניו שירה חדשה: הללויה!

שירה: "הללוהו בצלצלי שִׁמֶע, הללוהו בצלצלי תְּרוּעָה.
כל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה, הַלְלוּיָהּ!" (תהלים קג, ה - ו)

נר עשירי - חמשה יסודות לגאולה שלמה

(כולם אומרים): נדליק נר עשירי, לזכור יסודות הגאולה השלמה. (אחד מדליק נר)

קורא/ת ראשי/ת: חמשה הם היסודות לגאולתנו השלמה:

קורא/ת: שיבה לארץ אבותינו ובניינה;
קיבוץ נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ;
השכנת צדק, משפט ושלוש בארץ;
כינון ריבונות ישראל בארצנו;
בניית ירושלים ובית מקדשנו.

(אם אריכות הקטעים קשה מדי, אפשר לדלג לסוף עמ' 42, לשירה "שיבנה")

קורא/ת: מניין לנו היסוד הראשון - שיבה לארץ אבותינו ובנייתה מחדש?

המשתתפים:

אמר הנביא: "וְשִׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל, וּבָנוּ עָרִים נְשֹׁמוֹת וַיִּשְׁבוּ,
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יַיִן; וַעֲשׂוּ גִנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם."

(עמוס ט, יד)

וכן תפילתנו: "ברך עלינו את השנה הזאת, ואת כל מיני תבואתה לטובה,
ותן ברכה על פני האדמה, ושבענו מטובה..."

קורא/ת: ומניין לנו היסוד השני - קיבוץ גלויות?

המשתתפים: כתוב בתורה: "אם יהיה נדחך בקצה השמים,

משם יקבצך יי אלהיך ומשם יקחך;
והביאך יי אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה,
והיטבך והרבך מאבותיך." (דברים ל, ד - ה)

וכן תפילתנו: "תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ גלויותנו,
וקבצנו יחד מהרה מארבע כנפות הארץ לארצנו."

קורא/ת:

ומניין לנו היסוד השלישי - השכנת צדק, משפט ושלוש בארץ?

המשתתפים:

כמו שנאמר: "ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה," (ישעי' א, כז)

ונאמר: "ונתתי שלום בארץ, ושכבתם ואין מחריד,

והשבת חיה רעה מן הארץ, וחרב לא תעבור בארצכם," (ויקרא' כו, ו)

ונאמר: "וכתתו חרבותם לאתים, וחניתותיהם למזמרות;

לא ישא גוי אל גוי חרב, ולא ילמדו עוד מלחמה." (ישעי' ב, ד)

וכן תפילתנו: "השיבה שופטינו כבראשונה, ויועצינו כבתחלה,

והסר ממנו יגון ואנחה,

ומלוך עלינו אתה יי, לבדך, בחסד וברחמים וצדקנו בצדק ובמשפט."

קורא/ת:

ומניין לנו היסוד הרביעי - כינון ריבונות ישראל בארצנו?

המשתתפים:

כדברי קדשו כתוב לאמר: "כרתי ברית לבחירי, ונשבעתי לדוד עבדי:

עד עולם אכין זרעך, ובניתי לדור ודור כסאך סלה." (תהלים פט, ד - ה)

וכן תפילתנו: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח,

וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך קוינו כל היום."

קורא/ת:

ומניין לנו היסוד החמישי - בניית ירושלים ובית המקדש?

המשתתפים:

בדברי הנביאים כתוב לאמר: "וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים,

נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בְּיַת יְיָ בְּרֹאשׁ הַהָרִים, וְנִשְׂא מִגְּבְעוֹת,

וְנִהְרָו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם.

וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ, אֶל בַּיִת אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,

וַיִּזְכְּרוּ מִדְרָכָיו, וְנִלְכְּהוּ בְּאַרְחוֹתָיו..." (ישעי' ב, ב-ג).

ונאמר: "וְהִבִּיאֹתִים אֶל הַר קְדֹשִׁי, וְשִׁמְחֹתִים בְּבַיִת תְּפִלָּתִי,

עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי;

כִּי בֵּיתִי בַּיִת תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים." (ישעי' נו, ז)

וכן תפילתנו: "וְלִירוּשָׁלַיִם עִירֶךָ בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב,

וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כְּאִשֶׁר דִּבַּרְתָּ,

וּבִנְהָ אֹתָהּ בְּקִרְוֹב בְּיָמֵינוּ בְּנֵינָן עוֹלָם,

וְכִסָּא דָּוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תִּכְוֵן."

שירה: שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך.

שירה: לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה!

תפילה לשלום

קורא/ת ראשי/ת: ביום עצמאות זה תעלה לפני כסא הכבוד תפילתנו לשלום:

המשתתפים: מלך שהשלום שלו ישים עלינו ברכה ושלום -
משמאל ומימין על ישראל שלום!
הרחמן הוא יברך את עמו בשלום
ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות -
על ישראל שלום!

"יועץ אל גבור, אבי עד, שר שלום.
למַרְבֵּה הַמְשֵׁרָה וְלִשְׁלוֹם אֵין קֵץ, עַל כִּסֵּא דָוִד וְעַל מַמְלַכְתּוֹ,
לְהַכִּין אוֹתָהּ וְלִסְעָדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבְצִדְקָה, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם -
קִנְיַת יְיָ צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹאת!" (ישע' ט, ו)
"וְיָשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ, וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ, וְאֵין מַחְרִיד,
כִּי פִי יְיָ צְבָאוֹת דָּבַר." (מיכה ד, ד)

(מסיימים בברכה אחרונה על היין, ושרים):

שירת התקווה

כָּל עוֹד בְּלִבְבִי, פְּנִימָה, נֶפֶשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה
וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח, קְדִימָה, עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה
עוֹד לֹא אָבְדָה תְּקוּנָתֵנוּ, הַתְּקוּנָה בֵּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים
לְהִיּוֹת עִם חֶפְשִׁי בְּאַרְצֵנוּ, אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.